

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Starševska odgovornost – pravica do varstva in vzgoje otroka ter stikov

Izvirna jezikovna različica te strani [fr](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

francoščina

Swipe to change

Starševska odgovornost – pravica do varstva in vzgoje otroka ter stikov

Luksemburg

1 Kaj dejansko pomeni pravni izraz „starševska odgovornost“? Kakšne so pravice in obveznosti nosilca starševske odgovornosti?

S terminološkega stališča se v Velikem vojvodstvu Luksemburg pogosteje kot izraz „starševska odgovornost“ uporablja izraz „starševska skrb“. Gre za skupek pravic in obveznosti, ki so z zakonom priznane staršem, kar zadeva osebnost in premoženje njihovih vzdrževanih mladoletnih otrok, da bi lahko izpolnjevali svoje dolžnosti varstva, vzgoje in izobraževanja ter preživljanja.

Starševska skrb pripada obema staršema, da bi zaščitila otroka v smislu njegove varnosti, zdravja in npravnosti, poskrbela za njegovo vzgojo ter omogočila njegov razvoj ob ustreznem spoštovanju njegove osebnosti. Starša imata v zvezi s svojim otrokom pravico in dolžnost, da nadzorujeta njegovo preživljanje in vzgojo. Starševska skrb ni absolutna in diskrecijska pravica staršev. Starševsko skrb je namreč treba izvajati v skladu z največjo koristjo otroka.

2 Kdo je ponavadi nosilec starševske odgovornosti do otroka?

Če je starševstvo ugotovljeno v zvezi z obema staršema, starševsko skrb načeloma izvajata skupaj, ne glede to, ali sta poročena ali ne, ali sta sklenila civilnopravno pogodbo o solidarnosti ali ne oziroma ali sta ločena ali razvezana. Če starševstvo ni ugotovljeno v zvezi z enim od staršev ali če je eden od njiju mrtev, odsoten ali ne more izraziti svoje volje, drugi sam izvaja starševsko skrb.

3 Ali je mogoče za izvrševanje starševske odgovornosti določiti drugo osebo, če starši tega nočejo ali ne želijo?

Če starša umreta ali nista sposobna skrbeti za svoje otroke, je treba določiti skrbništvo. Skrbnika lahko izbere zadnji preživeli starš. Če tega ne stori, skrbnika imenuje družinski svet ali, če tega ni, sodnik za družinske zadeve (*juge aux affaires familiales*).

4 Kako se ureja vprašanje starševske odgovornosti, če se starša razvežeta ali razideta?

Načeloma se s prenehanjem življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze med staršema pogoji izvajanja starševske skrbi ne spremenijo, temveč jo starša še naprej izvajata skupaj. Potem ko se razideta, morata še naprej skupaj sprejemati vse pomembne odločitve v zvezi z otrokovim življenjem. V razmerju do dobrovernih tretjih oseb se za vsakega od staršev šteje, da ravna s soglasjem drugega starša, kadar sam opravi običajno dejanje starševske skrbi v zvezi z otrokom.

Sodišče lahko podeli izvajanje starševske skrbi samo enemu od staršev le, kadar je to potrebno zaradi največje otrokove koristi. V takem primeru starš, ki mu je bila podeljena starševska skrb, sam sprejema odločitve v zvezi z otrokom. Vendar drugi starš ohrani pravico, da je obveščen o preživljanju in vzgoji otroka ter da ju spremlja. Razen v primeru resnih razlogov ima tudi pravico do stikov in nastanitve.

V izjemnih okoliščinah lahko sodišče odloči, da bo otroka zaupalo tretji osebi, ki bo v zvezi z njim izvajala starševsko skrb.

Če je bil otrok s soglasjem staršev zaupan tretji osebi, starša še naprej izvajata starševsko skrb. Vendar oseba, ki ji je bil otrok zaupan, opravlja vsa običajna dejanja v zvezi z njegovim nadzorom in vzgojo. Sodišče lahko ob začasni dodelitvi otroka v skrb tretji osebi odloči, da mora ta tretja oseba zaprositi za določitev skrbništva.

5 Katere formalnosti morata starša spoštovati pri sklenitvi sporazuma o starševski odgovornosti, da je ta sporazum pravno zavezujoč?

Sporazum staršev o vprašanju starševske skrbi je pravno zavezujoč samo, če ga potrdi pristojno sodišče.

6 Katera alternativna sredstva so za reševanje spora zunaj sodišča na voljo staršem, kadar se ti ne morejo sporazumeti o starševski odgovornosti?

Starši lahko uporabijo družinsko mediacijo.

7 O katerih vprašanjih v zvezi z otrokom lahko odloča sodnik, če starša zadevo predložita sodišču?

Sodnik za družinske zadeve lahko odloča o naslednjih vprašanjih:

zahtevkih v zvezi z izvajanjem starševske skrbi, razen zahtevkih v zvezi z odvzemom starševske skrbi. To se nanaša na podrobno ureditev izvajanja skupne starševske skrbi staršev, ne glede na to, ali sta poročena ali ne, ločena ali razvezana. Sodišče podeli izvajanje starševske skrbi samo enemu od staršev le, kadar je to potrebno zaradi največje otrokove koristi;

izvajanju pravice do stikov in nastanitve starša, ki mu ni bila podeljena starševska skrb: to pravico je mogoče odreči samo iz resnih razlogov;

pravici otroka do osebnih stikov z njegovimi predniki. To pravico lahko ovira samo največja otrokova korist. V tem primeru sodišče določi podrobno ureditev za stike med otrokom in prednikom;

pravici do stikov in nastanitve drugih oseb, ne glede na to, ali so to sorodniki ali ne: sodišče dodeli to pravico ob upoštevanju izjemnih okoliščin;

obveznosti prispevanja k preživljanju in vzgoji otroka v času skupnega življenja staršev. Če se starša razideta, je ta prispevek lahko v obliki preživnine, ki se določi glede na otrokove potrebe in prispevne zmožnosti obeh staršev ter se lahko izplačuje tudi po otrokovi polnoletnosti, če otrok ne more sam zadovoljevati svojih potreb.

8 Če sodišče odloči, da ima eden od staršev izključno pravico do varstva in vzgoje otroka, ali to pomeni, da odloča o vsem v zvezi z otrokom brez predhodnega posvetovanja z drugim od staršev?

Načeloma se s prenehanjem življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze med staršema pogoji izvajanja starševske skrbi ne spremenijo, temveč jo starša še naprej izvajata skupaj. Še naprej morata skupaj sprejemati vse pomembne odločitve v zvezi z otrokovim življenjem (preživljanje, vzgoja, učna usmeritev itd.).

Sodišče podeli izvajanje starševske skrbi samo enemu od staršev le, kadar je to potrebno zaradi največje otrokove koristi. V takem primeru starš, ki mu je bila podeljena starševska skrb, sam sprejema odločitve v zvezi z otrokom. Vendar drugi starš ohrani pravico, da je obveščen o preživljanju in vzgoji otroka ter da ju spremlja. Razen v primeru resnih razlogov ima tudi pravico do stikov in nastanitve. Tako morata v primeru prenehanja življenjske skupnosti oba starša ohranjati osebne odnose z otrokom in upoštevati otrokove vezi z drugim staršem.

Če starš, ki mu ni bila podeljena starševska skrb, meni, da drugi starš starševske skrbi ne izvaja v skladu z otrokovo koristjo, se lahko za rešitev spora obrne na pristojno sodišče. V tem primeru lahko sodišče po potrebi spremeni podelitev starševske skrbi ali podrobno ureditev njenega izvajanja.

9 Če sodišče odloči, da imata starša skupno pravico do varstva in vzgoje otroka, kaj to pomeni v praksi?

Za starševsko skrb se v primeru prenehanja življenjske skupnosti staršev predpostavlja široko polje medsebojnega razumevanja in soglasja v interesu stalnega in konstruktivnega sodelovanja pri odločitvah staršev v zvezi z izvajanjem starševske skrbi, preživljanjem in vzgojo otroka. Sodnik za družinske zadeve pri svojih odločitvah vedno ravna v skladu z največjo otrokovo koristjo.

10 Pri katerem sodišču ali organu je treba vložiti vlogo v zvezi s starševsko odgovornostjo? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente je treba priložiti k vlogi?

Vložnik se lahko obrne na sodnika za družinske zadeve z vlogo, ki se vложи pri okrožnem sodišču (*tribunal d'arrondissement*). V vlogi se poleg datuma in predmeta zahtevka navedejo priimki, imena in stalno prebivališče strank ter njihovi datumi in kraji rojstva. Vložnik, ki ne prebiva v Luksemburgu, mora v vlogi navesti naslov za vročanje v Velikem vojvodstvu, sicer je vloga neveljavna. Stranke lahko nastopijo brez posredovanja odvetnika. Sodno tajništvo povabi stranke v 15 dneh, razen če se rok podaljša zaradi oddaljenosti, kot je določeno z novim zakonikom o civilnem postopku (*Nouveau Code de procédure civile*). Za tožbo za popolni ali delni odvzem starševske skrbi izjemoma ni pristojen sodnik za družinske zadeve, temveč je zanjo pristojno okrožno sodišče, ki odloča v civilnih zadevah. Tako tožbo mora vložiti državno tožilstvo, in sicer pri okrožnem sodišču v kraju stalnega ali običajnega prebivališča enega od staršev. Če starša v državi nimata znanega stalnega ali običajnega prebivališča, se tožba vложи pri okrožnem sodišču v kraju, kjer so otroci. Če niso vsi otroci v istem okrožju, se tožba vложи pri okrožnem sodišču v Luxembourg. Državni tožilec naroči preiskavo o razmerah v družini mladoletnika in nravnosti njegovih staršev. Ti so pozvani, naj sodišču predložijo pripombe in ugovore, ki se jim zdijo ustrezni. V tožbi za odvzem starševske skrbi se navedejo dejstva in priložijo se ji dokazila. Sodni tajnik o tožbi uradno obvesti starše ali sorodnike, proti katerim je tožba vložena, in jih pozove na sodišče. Ti lahko nastopijo brez posredovanja odvetnika. Sodišče lahko v vseh primerih po uradni dolžnosti ali na zahtevo strank sprejme takečasne ukrepe, ki so po njegovem mnenju koristni za izvajanje starševske skrbi v zvezi z otrokom. Prav tako lahko sodišče te ukrepe kadar koli preklic ali spremeni. Starši ali skrbnik, ki želijo doseči vrnitev pravic, ki so jim bile odvzete, morajo za to zaprositi pri sodišču v kraju stalnega ali običajnega prebivališča osebe, ki so ji bile te pravice podeljene.

11 Kateri postopek se pri tem uporablja? Ali je na voljo skrajšani postopek?

Tožbo pri sodniku za družinske zadeve vložijo z navadno vlogo pri okrožnem sodišču eden od staršev ali mladoletnik, ki je sposoben oblikovati svoje mnenje, pod pogoji iz člena 1007-50 novega zakonika o civilnem postopku. Za stranke ni obvezno zastopanje po odvetniku, razen če je zahtevek vложен v okviru postopka za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze ali v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti. V takih primerih je obvezno zastopanje po odvetniku (*avocat à la cour*).

Vloga se vložijo na navadnem papirju v sodnem tajništvu krajevno pristojnega okrožnega sodišča, ki je:

sodišče v kraju stalnega prebivališča družine;

če starša živita ločeno, sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starša starševsko skrb izvajata skupaj, ali sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, ki to skrb izvaja sam;

v drugih primerih sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ni začela postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke. Podrobnejše informacije vsebuje člen 1007-2 novega zakonika o civilnem postopku.

Če je zahtevek vложен v okviru postopka za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze ali v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti, je krajevno pristojno sodišče v kraju skupnega stalnega prebivališča zakoncev ali, če tega ni, v kraju stalnega prebivališča toženega zakonca.

Obravnave v zvezi z vlogami za določitev ali spremembo izvajanja starševske skrbi ter pravice do stikov in nastanitve se opravijo v enem mesecu od vabila. Obravnave sodnika za družinske zadeve niso javne in potekajo za zaprtimi vrati. Sodnik načeloma odloči sam, vendar lahko posebno zapleten spor predloži v odločanje senatu v kolegijski sestavi. Opravlja tudi naloge sodnika začasne odredbe (*juge des référés*).

Sodnik za družinske zadeve osebno zasliši vsako stranko, njegova naloga pa je, da jih poskuša spraviti. Strankam lahko predlaga mediacijo. Odredi lahko preiskavo o razmerah v družini ali kakršen koli drug preiskovalni ukrep. Pri odločitvi o podrobnosti ureditvi izvajanja starševske skrbi lahko upošteva na primer predhodno ravnanje staršev ali predhodno sklenjene sporazume, mnenje mladoletnega otroka, sposobnost vsakega od staršev, da prevzame svoje dolžnosti in spoštuje pravice drugega starša, ter izid izvedenskih mnenj ali opravljenih preiskav o razmerah v družini.

V primeru preživninskega zahtevka ali zahtevka za prispevek k preživljanju in vzgoji otroka lahko sodnik za družinske zadeve strankam in tudi tretjim osebam odredi, naj predložijo informacije, poslovne knjige ali računovodske listine, iz katerih so razvidni višina prihodkov, terjatev ali dohodkov strank.

Pritožbo zoper odločbo sodnika za družinske zadeve je treba vložiti v 40 dneh. Vloge v zvezi s tem mora podpisati odvetnik.

V primeru absolutne nujnosti, ustrezno utemeljene v predlogu, in kadar sodnik za družinske zadeve že odloča o vlogi v glavni stvari, se mu lahko predloži predlog za izdajo izrednečasne odredbe za pridobitev začasnih ukrepov. Predlog za izdajo začasne odredbe se vložijo v sodnem tajništvu okrožnega sodišča, ki je pristojno za odločanje o zahtevku v glavni stvari. Stranke lahko nastopijo brez posredovanja odvetnika.

12 Ali je mogoče dobiti pravno pomoč za krije stroškov postopka?

Osebe, katerih dohodki se po luksemburškem pravu ne štejejo za zadostne, so lahko upravičene do pravne pomoči. Za to morajo izpolniti vprašalnik, ki je na voljo pri centralni službi za socialno pomoč (*service central d'assistance sociale*), in ga nasloviti na predsednika krajevno pristojne odvetniške zbornice (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), ki odloči o dodelitvi pravne pomoči.

Pravna pomoč krije vse stroške v zvezi s postopki ali dejanji, za katere je bila odobrena. Krije zlasti kolkovine in takse za registracijo, sodne takse, odvetniške nagrade, pristojbine in stroške sodnega izvršitelja, stroške in pristojbine notarjev, stroške in nagrade izvedencev, pričnine, nagrade prevajalcev in tolmačev, stroške za potrdila o vsebini tujega prava, potne stroške, pristojbine in stroške formalnosti vpisov, hipotek in zastavnih pravic ter stroške objave v časopisih.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo o starševski odgovornosti?

Zoper odločbo o starševski skrbi se je mogoče pritožiti pri pritožbenem sodišču (*Cour d'appel*). Rok za pritožbo je načeloma 40 dni. Vendar je rok za pritožbo zoper odločbo sodnika za družinske zadeve, ki je odločil o začnih ukrepih bodisi v okviru postopka za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze ali v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti bodisi v okviru postopka za izdajo izrednečasne odredbe, 15 dni.

14 V nekaterih primerih je morda treba pri sodišču ali drugem organu vložiti zahtevek za izvršitev odločbe o starševski odgovornosti. Kateri postopek se pri tem uporablja?

Sodnik za družinske zadeve, ki je določil, kdaj otrok biva pri vsakem od staršev, ali ki je določil pravico starša ali celo tretje osebe do osebnih stikov, lahko naknadno sprejme prisilne ukrepe v zvezi s svojo odločbo. Ob upoštevanju največje otrokove koristi določi vrsto teh ukrepov in podrobnosti njihovega izvajanja. Izreče lahko periodično denarno kazen, da zagotovi spoštovanje odločbe, ki jo je sprejel.

V luksemburškem pravu obstaja več možnosti, da se onemogoči sistematična zavrnitev izvršitve odločbe o starševski skrbi.

Po eni strani je predvidena civilna sankcija, in sicer periodična denarna kazen, s katero sodnik za družinske zadeve starša, ki ne izpolnjuje svoje obveznosti, prisili k njeni izpolnitvi. Tožba za periodično denarno kazen se vložijo pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča otroka.

Poleg tega lahko sodnik za družinske zadeve, če eden od staršev večkrat ne upošteva sodnih odločb v zvezi s pravico do stikov in nastanitve ali izmeničnega bivanja pri vsakem od staršev, predlaga družinsko mediacijo. Če se to neupoštevanje nadaljuje, lahko sodnik na predlog oškodovanega starša spremeni podelitev starševske skrbi oziroma pravico do stikov in nastanitve v korist drugega starša.

Po drugi strani so v primeru kaznivga dejanja skrivanja otroka predvidene kazenskoopravne sankcije. Tožilstvo lahko zadevo prevzame bodisi po uradni dolžnosti bodisi se nanj obrne žrtev s predlogom za uvedbo kazenskega postopka. Okrožno sodišče, ki odloča v kazenski zadevi, določi kazenskoopravne sankcije in po potrebi odškodnino, ki pripada žrtvi. Stranke lahko nastopijo brez posredovanja odvetnika.

15 Kaj je treba storiti, da se odločba o starševski odgovornosti, ki jo izda sodišče v drugi državi članici, prizna in izvrši v tej državi članici?

Na podlagi *Uredbe Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (prenovitev)* (v nadaljnjem besedilu: uredba Bruselj IIb) se vsakršna odločba o starševski odgovornosti, ki jo izda sodišče druge države članice Evropske unije (razen Danske), v Luksemburgu načeloma prizna po samem zakonu.

Povedano drugače, za priznanje take odločbe ni potreben poseben postopek.

Odločba o starševski odgovornosti, ki jo izda sodišče druge države članice Evropske unije in je v tej državi izvršljiva, je izvršljiva tudi v Luksemburgu, ne da bi bila potrebna razglasitev izvršljivosti. Za izvršitev take odločbe mora stranka, ki zahteva izvršitev, organu, pristojnemu za izvrševanje, predložiti:

(a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti, in

(b) ustrezno potrdilo, izdano v skladu s členom 36 uredbe Bruselj II.

Organ, pristojen za izvrševanje, lahko zahteva tudi prevod vsebine potrdila, ki se lahko prevede in se nahaja v poljih za prosto besedilo, in prevod odločbe.

Opozoriti je treba, da se odločbe o pravicah do stikov in o vrnitvi otroka priznajo, ne da bi jim bilo mogoče nasprotovati, razen če je odločba nezdružljiva s poznejšo odločbo, in se izvršijo, ne da bi bila potrebna razglasitev izvršljivosti. Za izvršitev take odločbe mora stranka, ki zahteva izvršitev, organu, pristojnemu za izvrševanje, predložiti:

(a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti, in

(b) ustrezno potrdilo, izdano v skladu s členom 47 uredbe Bruselj II.

Organ, pristojen za izvrševanje, lahko zahteva tudi prevod vsebine potrdila, ki se lahko prevede in se nahaja v poljih za prosto besedilo, in prevod odločbe.

16 Pred katerim sodiščem v tej državi članici lahko nasprotujem priznanju in izvršitvi odločbe o starševski odgovornosti, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Na podlagi uredbe Bruselj IIb lahko vsaka zainteresirana stranka pri okrožnem sodišču, ki odloča v civilnih zadevah, vloži zahtevo za zavrnitev priznanja ali zahtevo za zavrnitev izvršitve v zvezi z odločbo v zakonskih sporih, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici Evropske unije. To mora storiti prek odvetnika. Razlogi za zavrnitev priznanja in zavrnitev izvršitve so navedeni v členih 39 in 41 uredbe Bruselj IIb.

Obe stranki se lahko zoper odločbo okrožnega sodišča, ki odloča v civilnih zadevah, pritožita pri pritožbenem sodišču, ki odloča v civilnih zadevah. Zoper odločbo pritožbenega sodišča, ki odloča v civilnih zadevah, je mogoče vložiti kasacijsko pritožbo pri kasacijskem sodišču (*Cour de Cassation*).

17 Katero pravo se uporablja v postopku o starševski odgovornosti, če otrok ali stranki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Vprašanja v zvezi s pravom, ki se uporablja, je treba razlikovati od vprašanj v zvezi s sodno pristojnostjo. Za zadeve v zvezi s starševsko skrbjo so pristojna sodišča v kraju običajnega prebivališča otroka (člen 8 uredbe Bruselj IIa in člen 5 haaške konvencije z dne 19. oktobra 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok). Z navedeno haaško konvencijo je opredeljeno tudi pravo, ki se uporablja. Državljanstvo otroka ni pomembno. Tako so za sprejetje ukrepov za varstvo otroka ali njegovega premoženja pristojni organi države pogodbenice, v kateri je otrokovo običajno prebivališče, v tem primeru sodnik za družinske zadeve v Luksemburgu. Izvajanje starševske skrbi ureja pravo države, v kateri je otrokovo običajno prebivališče, če se otrokovo običajno prebivališče spremeni, pa pravo države, v kateri je otrokovo novo običajno prebivališče.

Sorodne povezave

[Brošura o starševski skrbi](#)

[Legilux](#)

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 05/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.